

ת"פ 81266/01/19 - מדינת ישראל נגד אל-דן חברה לשרותים נקיון ואחזקה בע"מ

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ת"פ 81266-01-19 מדינת ישראל נ' אל-דן חברה
לשרותים נקיון ואחזקה בע"מ ואח'

בפני	כבוד השופט בכיר כאמל אבו קאעוד
בעניין:	המאשימה
	מדינת ישראל
	נגד
הנאשמים	אל-דן חברה לשרותים נקיון ואחזקה בע"מ

גזר דין

1. כנגד הנאשמת הוגש כתב אישום המייחס לה (להלן: "**הנאשמת**") ביצועה של עבירה של העסקה שלא כדין בניגוד להוראת סעיפים 2(א)(1) ו-2(א)(2) ו-1ג לחוק עובדים זרים, תשנ"א-1991 (להלן - "**החוק**" או "**חוק עובדים זרים**"), של עובד אשר במועד הרלבנטי בו בוצעה ביקורת רשות האוכלוסין וההגירה לא היה תושב ישראל או אזרח בה ולא היה רשאי לעבוד אצלה.

2. ביום 28.3.22 הרשיע בית הדין את הנאשמת בביצוע עבירה לפי סעיף 2(א)(1) ולפי סעיף 2(א)(2) ו-1ג לחוק. בשים לב כי הנאשמת בהליכי פירוק, ובאת כוחה הנאמנת ויתרה על התייצבותה לדיון, נשמעו היום טיעוני המאשימה בלבד לעונש ובית הדין התבקש ליתן גזר דין שלא בפני הצדדים.

דין והכרעה

3. תיקון מספר 113 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**"), שעניינו הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה, מגדיר מהם השלבים שעל בית המשפט לעבור טרם גזירת עונשו של נאשם. בשלב הראשון, טרם ייגזר עונשו של נאשם, על בית הדין לקבוע האם המדובר בעבירה אחת או בכמה עבירות וככל שמדובר בכמה עבירות, יש לקבוע האם הן מהוות אירוע אחד או אירועים נפרדים.

השלב הראשון - האם לפנינו "אירוע אחד" או "כמה אירועים"?

4. בענייננו, מדובר בעבירה של העסקה של עובד אחד תקופה קצרה של כ-חודשיים. בהעדר טענה אחרת מטעם המאשימה, הרי שמדובר באירוע אחד בגינו יש לקבוע מתחם ענישה אחד ועונש אחד.

השלב השני - קביעת מתחם הענישה

5. בפסק הדין בעניין חדוות הורים (ע"פ (ארצי) 57160-01-14 **מדינת ישראל - חדוות הורים (2014)**), ניתן ביום 8.11.2014; להלן: "**עניין חדוות הורים**") קבע בית הדין הארצי לעבודה כי בקביעת מתחם הענישה יש להתחשב -

"בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה כאמור בסעיף 40ט". המחוקק הגדיר לפיכך שלושה רכיבים רלוונטיים - "רכיב ראשון - קביעת החומרה המושגית של מעשה העבירה באמצעות בחינת הערך החברתי המוגן; רכיב שני - קביעת החומרה הקונקרטית של העבירה באמצעות בחינת הנסיבות הקשורות לביצועה; רכיב שלישי - שמירה על מידת מה של רצף עונשי על ידי התחשבות במצב שקדם לחקיקת תיקון מס' 113 באמצעות בחירת מדיניות הענישה הנהוגה" (ואקי ורבין, בעמ' 430). בקביעת מתחם הענישה יש להתחשב לפיכך לא רק "בסוג העבירה שבוצעה, אלא גם בנסיבות שבהן בוצעה (להבדיל מנסיבותיו האישיות של הנאשם שתילקחנה בחשבון רק בשלב הבא - ס.ד.מ.) ובמידת אשמו של הנאשם בביצועה..."

6. הערך החברתי המוגן במסגרת העבירות מושא כתב האישום נגזר מחוק עובדים זרים והוא הבטחת תנאי עבודה הוגנים וראויים לעובדים זרים, בהיותם שייכים לקבוצת עובדים מוחלשת בשוק העבודה הישראלי (עניין **חדוות הורים** לעיל). עוד קבע בית הדין הארצי בע"פ 1001/01 **מדינת ישראל - נפתלי ניסים**, ניתן ביום 17.6.2002 כי:

"מדובר בעבירה חמורה, במיוחד כאשר העסקת עובדים זרים ללא היתר הופכת להיות בעיה חברתית ומוסרית. העסקת עובדים זרים, ללא היתר וללא הפיקוח של החוק ומשרד העבודה והרווחה המבטיח להם תנאי עבודה הוגנים, פוגעת גם בתנאי עבודתם של עובדים מקומיים רבים הצריכים להתחרות בשוק העבודה עם "עבודה זולה". אנו מצווים מכוח עקרונות הדמוקרטיה של מדינת ישראל ומורשת ישראל להעניק יחס הוגן לזר. לפיכך, אין להטיל קנס סמלי או נמוך על המעסיק פועלים זרים ללא היתר מבלי שקיימים נימוקים מיוחדים..."

7. זאת ועוד. במסגרת קביעת מתחם הענישה על בית הדין להביא בחשבון כי מדיניות הענישה הנוהגת בעניינו של מעסיק שהעסיק עובדים זרים הינה קנס מנהלי. ובלשונו של סעיף 2(א)(1) לחוק -

"(א) מעסיק שעשה אחד מאלה -

...

דינו - כפל הקנס כאמור בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (בסעיף קטן זה - חוק העונשין), ואם נעברה העבירה לגבי עובד זר שהוא מסתן - קנס פי ארבעה

מהקנס כאמור באותו סעיף; נעברה העבירה לגבי עובד זר שהועסק במסגרת עסקו או משלח ידו של המעסיק, דינו - מאסר שנה או קנס פי ארבעה מהקנס האמור בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין, ואם נעברה העבירה לגבי עובד זר שהוא מסתנן - מאסר שנה או קנס פי חמישה מהקנס כאמור באותו סעיף; היתה העבירה עבירה נמשכת, יוטל קנס נוסף פי ארבעה מהקנס הקבוע בסעיף 61(ג) לחוק העונשין, לעובד, לכל יום שבו נמשכת העבירה..."

8. אין חולק כי העבירות בהן הורשעה הנאשמת בוצעו במסגרת עסקה, מתן שירותי כ"א וניקיון. בעניין זה קבע בית הדין הארצי כי עבירות כגון העבירות בהן הורשעה הנאשמת הן "עבירות כלכליות שהדרך להילחם בהן היא באמצעות יצירת הרתעה כלכלית דרך הטלת קנסות כבדים, שתכליתה להפוך את העבריינות בתחום לבלתי משתלמת. על רקע זה, ככלל, דרך המלך ליצירת הרתעה יעילה ואפקטיבית היא בהטלת סנקציה עונשית כספית" (ר' ע"פ (ארצי) 11534-11-14 **משה אדרי - מדינת ישראל**, ניתן ביום 28.6.2017; להלן: "**עניין משה אדרי**").

9. ככלל, הרף המינימלי של מתחם הענישה בגין עבירה של העסקת עובד זר ללא היתר הוא כפל הקנס המנהלי כלומר: 10,000 ₪ (ר' סעיף 2(א) לחוק; תקנות העבירות המנהליות (קנס מנהלי - עובדים זרים), התשנ"ב-1992). מאחר שבענייננו מדובר בעובד מסתנן, יש מקום להידרש לטענת המאשימה לפיה חלה החמרה בקנסות כנגד העסקת מסתננים. ביום 17.12.2014 נכנס לתוקפו תיקון מס' 18 לחוק עובדים זרים, אשר החמיר את הענישה על מעסיקי עובדים מסתננים, כך שהקנס המקסימלי עמד על פי 5 מהקנס הקבוע בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין והקנס המינימלי הוחמר לסך 10,000 ₪, כך שכפל הקנס עמד על סך 20,000 ₪ [ר' חוק למניעת הסתננות ולהבטחת יציאתם של מסתננים מישראל (תיקוני חקיקה והוראות שעה) התשע"ה-2014]. הוראות אלה נחקקו כהוראת שעה שתוקפה ל-3 שנים. בשנת 2017 הוארך תוקף הוראת השעה ב-3 שנים נוספות, ובשנת 2020 הוארך תוקפה בשנה נוספת, עד ליום 10.12.2021 (ר' ס"ח תשפ"א מס' 2876 מיום 10.12.2020 עמ' 136). על כן, בנקודת הזמן הנוכחית, פג תוקפן של ההוראות אשר החמירו בקנסות על העסקת מסתננים, ומכאן שהרף העליון והתחתון של מתחם הענישה יקבע על פי הדין שקדם לתיקון מס' 18, קרי קנס מינימלי בסך 10,000 ש"ח, שהוא כפל הקנס המנהלי.

10. הרף העליון של הקנס בגין העסקת עובד זר כאשר העבירה בוצעה במסגרת עסקו או משלח ידו של המעסיק, נקבע בחוק כפי ארבעה מהקנס הקבוע בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין, קרי 116,800 ₪.

11. במסגרת הטיעונים לעונש טענה ב"כ המאשימה כי יש לקבוע את מתחם הענישה ביחס לנאשמת ככזה הנע בין 45,000 ₪ ל- 60,000 ₪ וביקשה להטיל עליה במסגרתו קנס בסך 48,000 ₪.

12. עיון בפסיקה מעלה, כי מתחם הענישה הנהוג ביחס להעסקת עובד זר שלא כדין נע בין כפל הקנס המנהלי, היינו סך של 10,000 ₪ לבין 30% מהקנס הפלילי המרבי. בעניין **חדוות הורים** העמיד בית הדין הארצי לעבודה את הרף העליון של מתחם הענישה בגין עבירה של העסקת עובד זר בניגוד לסעיף 2(א)(2) לחוק על 30%

מהקנס הפלילי המירבי ובפסק הדין בעניין **משה אדרי** אישר בית הדין הארצי לעבודה את מתחם הענישה שנקבע על ידי בית הדין האזורי, שנע בין כפל הקנס המנהלי ל - 50% מהקנס המירבי (לגבי עובד אחד).

13. בענין **דגימים** (ע"פ (ארצי) 61440-02-19 **דגימים בע"מ - מדינת ישראל** , ניתן ביום 11.10.2019; להלן: "**עניין דגימים**") קבע בית הדין הארצי לעבודה כי מתחם הענישה בגין העסקתם של שני עובדים זרים, האחד לתקופה בת שנתיים וחצי והשני לתקופה בת שלוש וחצי שנים, נע בין 20,000 ש"ח, כפל הקנס המנהלי ביחס לשני העובדים, ל- 70,080 ש"ח, 30% מהקנס המרבי ביחס לשני העובדים.

14. לאחר ששקלתי את הערך החברתי שנפגע כתוצאה מביצוע העבירה; מידת הפגיעה בערך זה; מדיניות הענישה הנהוגה; והנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ובכלל זה כי העבירות בוצעו במסגרת משלח ידה של הנאשמת והעובד מושא כתב האישום הועסק תקופה של כחודשיים מבלי שנטען שזכויותיו הסוציאליות קופחו על ידי הנאשמת - הגעתי למסקנה כי מתחם הענישה ביחס לנאשמת נע בין 10,000 ₪ ל- 30,000 ₪, המהווים כ-30% מהקנס המרבי.

השלב השלישי - נסיבותיה המיוחדות של הנאשמת

15. בעניין **חדוות הורים** נקבע כי -

"הנסיבות שתילקחנה בחשבון בשלב זה (והן אינן רשימה סגורה) סווגו בספרות לארבע קבוצות (ואקי ורבי, בעמ' 452) - נסיבות של חסד ורחמים (דגמת פגיעת העונש בנאשם ובמשפחתו); נסיבות הקשורות בהתנהגות הנאשם לאחר ביצוע העבירה (דוגמת נטילת האחריות של הנאשם על מעשיו וחזרתו למוטב); נסיבות הקשורות בהתנהגות הנאשם לפני ביצוע העבירה (דוגמת נסיבות חיים קשות של הנאשם שהייתה להן השפעה על ביצוע העבירה, התנהגותו החיובית של הנאשם ותרומתו לחברה, עברו הפלילי או העדרו); ובנוסף נסיבות שאינן קשורות לנאשם (התנהגות רשויות אכיפת החוק, וחלוקי הזמן מעת ביצוע העבירה). עוד ניתן לקחת בחשבון בעת קביעת העונש את הצורך בהרתעת היחיד או בהרתעת הרבים במקרה הספציפי (סעיפים 40 ו-ז' לחוק העונשין; עניין גברזג'י), כאשר מודגש כי "כפירה באשמה וניהול משפט על ידי הנאשם לא יזקפו לחובתו" (סעיף 40 י"א(6) סיפא)".

16. במכלול השיקולים לקולא יש לקחת בחשבון כי הנאשמת בהליכי פירוק ואינה פעילה עוד. עוד יש לזכור, כי לא נמצא שהנאשמת קיפחה את זכויותיו הסוציאליות של העובד הזר.

17. במסגרת השיקולים לחומרא יובא בחשבון שלחובתה של הנאשמת קנסות קודמים רבים (מ/8).

18. נוכח האמור, מצאתי להטיל על הנאשמת קנס בסך של 20,000 ₪ בגין העסקת העובד הזר בניגוד לסעיפים 2(א)(1) ו-2(א)(2) לחוק, אשר ישולם בתוך 30 ימים.

ניתן היום, ג' ניסן תשפ"ב, 04 אפריל 2022, בהעדר הצדדים.